

УДК 657

*Свинаренко І.В.,
Черкаський Національний Університет
імені Богдана Хмельницького*

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Актуальна проблема неплатежів дебіторської заборгованості в Україні сприяє тому, що питання обліку та аналізу дебіторської заборгованості на сьогоднішній день є одне з найпоширеніших та складних. Дебіторська заборгованість – це нормальне явище у роботі установ чи підприємств, але лише до того часу коли вона повертається в зазначені строки. В діяльності сучасних підприємств не рідко трапляється виникнення такої заборгованості, тобто під час передачі майна чи надання послуг контрагенти не відразу сплачують кошти. Якщо належно організувати облік дебіторської заборгованості, встановити терміни її погашення та обсяги для підприємств України це значно покращить фінансовий стан установ.

Вивченням питань обліку дебіторської заборгованості займалися як вітчизняні науковці так і вчені за межами України. Найбільш широко та змістовно розкривають це питання у своїх напрацюваннях такі як: Бутинець Ф.Ф., Грязнова С., Гуцайлюк Р., Савицька Г.В., Хенк С., Кірейцев Н.М., Батехін С.Д., Ковальов В.В., Шаповалова А., Заруба О.Д., Хувер К.

Економічна, соціальна та господарська діяльність підприємства на даному етапі розвитку зазнають істотних змін, і саме цей факт спонукає змінам в системі контролю. Незважаючи на те, що на даний період часу заборгованість контролюється державою за допомогою законодавчих актів, система розрахунків для дебіторів не зовсім досконала. Тож можна виокремити деякі суттєві проблеми в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості:

1. Проблема в формуванні резерву сумнівних боргів та їхньому обліку
2. Відсутні наукові і практичні форми, які можна було б використовувати в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості, наявність яких дозволить надавати якісну бухгалтерську інформацію користувачам.

3. Проблема в реальній оцінці дебіторських заборгованостей.

4. Проблема в відображенні заборгованості дебіторів на рахунках в бухгалтерському обліку.

Якщо проаналізувати наведені вище проблеми, можна поради взяти до уваги деякі рекомендації, які б допомогли вдосконалити облік заборгованостей, сформованих в процесі розрахунків з покупцями та замовниками.

1. Щоб мати змогу отримати інформацію щодо сум, які визнані сумнівними ; щодо сум, які попередньо були визнані безнадійними слід формувати резерви сумнівних боргів за кожним боржником окремо, за терміном несплати дебіторських заборгованостей, а також в залежності від розміру підприємств та обсягу його діяльності. [1].

2. Мати базу, яка б містила інформацію про дебіторську інформацію та її учасників. В свою чергу це дало б змогу електронно звіряти вимоги та зобов'язання, знаходити найбільш доцільний спосіб погашення заборгованості та в подальшому проводити взаємозаліки.

3. Оцінка дебіторської заборгованості буде доцільнішою, якщо виходити із критерію її поділу на монетарну та немонетарну. Монетарну оцінюємо з визнанням справедливої вартості; немонетарну – в залежності від поділу на активи: подібні (історична, переоцінена) і неподібні (справедлива).

Дані зміни дадуть змогу більш достовірно та правдиво відображати інформацію про дебіторську заборгованість в обліку та звітності з урахуванням вимог сучасного ринкового середовища [2].

4. Також із зазначеного в попередньому пункті можна запропонувати використовувати назву монетарна та немонетарна дебіторська заборгованість замість поточна та довгострокова. Також доцільно буде виводити як синтетичний так і аналітичний облік аби відображати довгострокову дебіторську заборгованість. Згідно з концепцією управління вартістю установи чи підприємства оцінка дебіторських заборгованостей буде представлена в наступному вигляді (рис. 1):

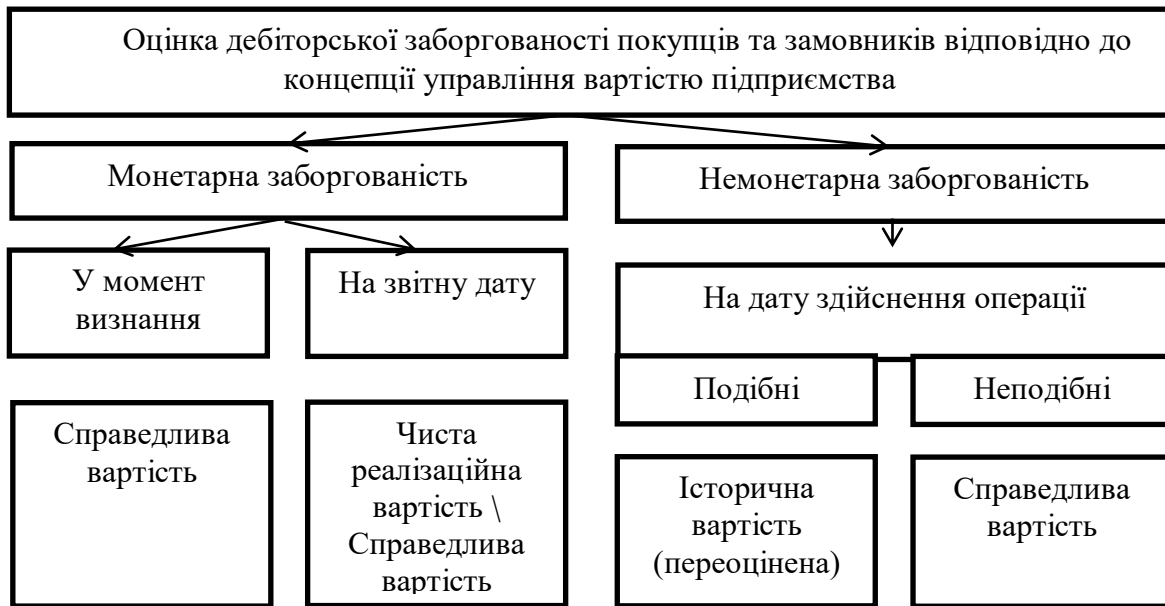

Рис. 1. Оцінка дебіторської заборгованості відповідно до концепції вартісно-орієнтованого управління

Отже, якщо не допускати прострочення терміну платежів та не доводити заборгованості до безнадійних то можна вирішити проблему обліку дебіторської заборгованості, адже саме в цьому і полягає її суть. Щоб правильно організувати бухгалтерський облік він повинен складатися з системи розрахунків, яка б містила повну інформацію про всю господарську діяльність.

Список використаних джерел:

1. Подолянюк Р.В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості / Р.В. Подолянюк // Управління розвитком. – 2012. – № 4. – С. 114-116
2. Скоробогатова В.В. Підходи до оцінки монетарної та немонетарної дебіторської заборгованості / В.В Скоробогатова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – № 2(23). – С. 337-342.